

Dos escriptors atípics

Guillem Terribas

Moltes vegades els mitjans de comunicació em pregunten que doni la meua opinió sobre els escriptors gironins. Llavors els pregunto què volen dir i a quins escriptors és refereixen?, a Josep M. Fonalleras, a Vicenç Pagès, a M. Mercè Roca o a la Núria Espone-llà, en Martí Gironell, Miquel Fañanàs, Miquel Pairo-lí, Lluís Muntada... Per a mi són escriptors catalans que viuen o han nascut a Girona o en algun indret de la província de Girona. O en Quim Monzó, en Sergi Pàmies, Màrius Serra, Empar Moliner, Montse-rrat Roig, Jaume Subirana..., són, només, escriptors barcelonins?

Hi ha dos autors de Girona que són atípics quant a localització. Un és Narcís Comadira, nascut i educat a Girona, però que té la seva residència des de fa molts anys a Barcelona, encara que darrerament la comparteix amb Sant Feliu de Guíxols. Comadira, durant uns anys, per a segons qui era un escriptor gironí i per a altres un escriptor català, o sigui de Barcelona. Sort que Narcís té les idees clares i això no l'ha fet variar en la seva identitat de català de Girona. L'altre ja és més complicat. Em refereixo a Javier Cercas. En Cercas per al món literari és més conegut per ser un escriptor espanyol de Càceres, i més concretament d'Ibahernando, i resident en els darrers anys a Barcelona. En canvi, i això dit per ell, la seva infantesa, la seva educació i els seus primers amics, nòvies, escrits i articles, així com també les primeres "farres" les ha portat a terme a Girona. Per tant, Cercas és un escriptor català de Girona que escriu en castellà o un escriptor espanyol que viu a Barcelona i escriu en castellà? El que sí que us puc dir és que totes aquestes preguntes a en Cercas ni li passen pel cap.

Aquests dos escriptors, de Girona, a finals de setem- bre van treure en el caòtic mercat editorial un llibre nou cadascun. Tots dos llibres tenen referències, ambientació i escenaris de Girona i les seves roda- lies. Tots dos parlen d'una Girona, la de la seva in- fantesa i de la seva adolescència.

Narcís Comadira ho fa en el llibre editat per Ara llibres *Marques de foc. Els poemes i els dies*. Pensat inicialment com un llibre de repàs dels poemes que l'han influït al llarg de tota la seva vida, una mena de decàleg personal dels poemes i els poemes de referència de l'autor. Però Narcís Comadira el que ha fet és un repàs de la seva vida a través de la poesia que l'ha acompanyat i l'ha influït al llarg de tots aquests anys. Primer a través de les cançons ("El rosinyol" i "Muntanyes del Canigó") que li cantava el seu pare. Llavors ens parla dels primers poemes: "Els primers poemes que vaig saber que eren poemes

van ser castellans", escriu Comadira. Més endavant ens descriu els primers poemes catalans: de Mara- gall, de Carles Riba..., en d'altres capítols, "Els anys del seminari", per seguir amb "Un temps a Montse- rrat" i així fins a acabar amb Espriu, Vinyoli i Ferrat- ter, passant per Anglaterra i Itàlia. *Marques de foc* és un llibre extraordinari per conèixer les diferents etapes de la vida de Narcís Comadira. Una gran se- llecció de poemes i poetes. Quan ens parla d'autors anglesos, francesos o italians (Leopardi, per des- comptat, o Petrarca) ens els presenta en versió bilin- güe i molts d'ells traduïts pel mateix Comadira.

Javier Cercas, en la seva nova novel·la, *Las leyes de la frontera*, editada per Mondadori, torna a la narra- tiva jugant amb la realitat i la ficció. Ens parla de l'adolescència i el pas a adult d'un noi de classe mitjana, anomenat Ignacio Cañas, de pares caste- llans, que viu a Girona en els pisos de "La Caixa" de la devesa, al costat d'on hi havia la Plaça de Toros, molt a prop del riu Ter, que feia de frontera entre el final de la ciutat i els barracons d'"Albergues provi- sionales", on van viure durant molts anys emigrants del sud d'Espanya i gitanos en condicions infrahu- manes. Ens parla, també, d'un jove delinqüent i de com es converteix en un "perillós" atracador anome- nat Zarco i que té unes referències clares al famós *Vaquilla*. I en la història hi ha un tercer personatge, possiblement el més interessant, que es la Tere. Una història impecablement ben escrita i explicada per Cercas, d'uns anys i una època quan Girona era molt més gris i negra, quan hi havia el "barri xino" i era una ciutat tancada, hipòcrita i religiosa. Però, sobre- tot, *Las leyes de la frontera* és una gran història d'a- mor, que com la majoria de les novel·les de Cercas tenen un referent en la pel·lícula *El hombre que mató a Liberty Valance*, de John Ford.

Narcís Comadira, Javier Cercas, en les seves obres sempre tenen molt present el lloc d'on són, el lloc on s'han educat i s'han fet escriptors.

